

Лъэпкъ проектхэм ягъэцкіэн — пшъэрыль шъхъаI

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхаматэ игуадзэу Виталий Мутко Урысые Федерацием ишъолырхэм яхэхъоныгъэкіэн Правительствэ комиссием изэхэсигьо тыгъусасэ Москва щизэрищаагь. Адыгэ Республикэм и Лышхъяэу Къумпыл Мурат ашт хэлэжъагь.

Урысые Президентэу Владимир Путиныр къещакло зыфэхъугъэ лъэпкъ проектхэр шъольырхэм гъэцкіэхъэхэ зэраачихъухэрэ ары юфыгъо шъхъаIеу къахалхъагъэр. Лъэпкъ проектхэр зэшъохыгъэнхэмкі, Урысие Федерацием исубъектхэм яхъардхэм уаса афэшыгъэнхэмкі, 2025-рэ ильесим нэс Урысие Федерацием ихэхъоныгъэкіэн Стратегиер щыгынгъэм щыпхырыгъэнхэмкі юфыгъоу къеуцууяхъэм ыкли нэмэгдхэм атегущыгъаI.

«2019-рэ ильесим федеральнэ бюджетим къыхагъэкыныш шъольырхэм сомэ миллиард 2272,2-рэ алэклагъэхъашт, ашт щыщэу лъэпкъ проектхэм ягъэцкіэн — сомэ миллиард 593,8-рэ. 2020-рэ ильесим лъэпкъ проектхэр гъэцкіэгъэнхэм пае сомэ миллиард 645,7-рэ федеральнэ бюджетим къыхагъэкыныш шъольырхэм алэклагъэхъашт, 2021-рэ ильесим — сомэ миллиард 655,9-рэ», — къыуагь Виталий Мутко.

Урысие Федерацием и Премьер-министрэ игуадзэ къызэркігъэтхыгъэмкі, игъом лъэпкъ ыкли федеральнэ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхи гъэцкіэхъо хабзэм икъулыкъухэм пшъэрыль гъэнэфагъэхэр къафишыгъэх. Шъугу къэтэгъэкыжы: Къумпыл Мурат джырэблагъе илэгъе юфшлэгъу зэлукіэгүм къызэрэшхигъэшгъэмкі, лъэпкъ проектхэр игъом гъэцкіэгъэнхэр къулыку пэпчь иштэриль шъхъаIеу щыт. Пальэхэм къыхъэ-лыхъэ зарагэш зэрэмхъущтэр Адыгейим и Лышхъэ къыхигъэшгъыг ыкли графикым дэмхийхэу, амал илэмэ ыпэ итхэу, министерствэ пстэуми юфшлэн зэхажэнэу къафишэ-птыгыг.

«Экономикэм, социальнэ лъэныкъом, транспорт ыкли коммуналнэ инфраструктурэм яхэхъоныгъэу епхыгъэу гъэхагъэхэр тшынхэмкі лъэпкъ проектхэм тишъолырхэм амал инхэр къаратых. Непэ юф зыдэтшлэрэ унашьохэр зэкэ тицүифхэм яфэныкъоногъэхэм атгээпсихъагъэу щытынхэ фое. Джаш фэдэ юфшэнэу гъэпсийн им епхыгъэу щытим тицүифхэм ящылакэ нахышил ыльяныкъокэ эзхъокыныгъэ ин фишын фое», — къыхигъэшгъыг Къумпыл Мурат.

бзэхэр зэкэ икью зэшъохыгъэнхэр ары. Шъольыр проектхэм япаспортхэр къэралыгъо информационнэ системэу «Электрон бюджетыр» зыфиорэм итых. 2019-рэ ильесим сомэ миллиарди 3,5-рэ фэдиз ахэм ягъэцкіэн пэуягъэхъашт, ашт щыщэу сомэ миллиарди 3-м ехъурэр федеральнэ мыльку. Лъэпкъ проектхэмкі эздэгэштэнэгъэ хэльэу юфшлэнхэр зэшъохыгъэнхэм пае Адыгейим Региональнэ проект оффис щызэхашагь ыкли юф ешээ. Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Мурат проектхэм ягъэцкіэнэ ахъщэр шуагъэ хэльэу гъэфедэгъэнимрэ ренэу инэпльэгү итых.

проектхэр гъэцкіэгъэнхэм пае анахь мэхъян зиэ пшъэрыльхэм ашыц пэлээ къэкын къыкыц ахъщэр зыгъэхъан фаяхъэм алтыгъээсигъэнир.

Шъугу къэтэгъэкыжы: Адыгейим лъэпкъ проект 48-рэ щызэхагъэуаагь ыкли щаухэсигь, ахэр зыфытгээпсихъагъэхэр лъэпкъ проект 11-мкэ юфхъа-

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ пресс-къулыкъу

Гъэзет
къэтхэгъур
тыухынкі мэфи
7 къэнагъ

«Адыгэ макъэм»
инибджэгъу
льапІэхэр!

Шъугу къэтэгъэкыжы: 2019-рэ ильесим иягъонэрэ ильеснэкъо къэтхэгъур мэкъуогъум и 25-м тэухы. Почтэм иотделениехэм сомэ 869-рэ чапыч 88-кэ, къ. Мыекъуалэ щыпсэхъэрэр корпоративнэ шыгкіэм тетэу сомэ 240-кэ (гурт ыкли ашынэрэ еджалпіхэм ашеджэхэрэр соми 150-кэ) редакцием ашыкъэтхэнхэ альэ-кыщт.

Ныбджэгъу лъапІэхэр!
Къызфэжъугъэфед
къэнэжьыгъэ мафэхэр!
Шъуклатх
«Адыгэ макъэм».

Чанэу льыпльэштых

Лэжьапкіем итын, Іофшіенімкіе фитынныгъехэр мыукъогъэнхэм япхыгъе йоғығъохэм, джащ фэдэу хэбзэлахъхэмрэ угъоинхэмрэ афэгъехыгъе хэбзэгъеуцугъэр зэрагъэцакіерэм льыпльэрэ республике межведомственне комиссион зичэзыу зэхэсигъо мы мафэхэм илгээ. Ар зерищагь Адыгэ Республика и Премьер-министрэ Александар Наролиним. Іофтхъабзэм хэлжьагъэх АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, күулыкъу зэфэшьхафхэм ялтыклохэр.

Хэбзэлахъхэмкіе Федеральнэ күулыкъум и Гъэлорышаплэу АР-м щынэм ипащэ игуадзэу Марина Мигаенкэм къызэриуагъэмкіе, непэрэ мафэм ехүллэу республикэм итхэ бюджет организаціи 336-мэ сомэ миллион 30-м ехъу хэбзэлахъ къамытгъэу чыфэу атель.

Мы ильэсым бэдзэогъум и 1-м нэс чыфэр къапшыныжынэу бюджет организаціи макъэ яжъугъэу. Бюджет ахъщэр зэрагъэзекорэм нахъчанэу тылыпльэн, ар зерифэшьуашу

зымыгъэцкіэрэ пащэхэм пшъэдэ-кыжъ ядгъэхын фае, — кыыуагь Александр Наролиним.

Мы йоғыгъом фэгъэхыгъэу нэужым къэгүштиагь экономикэм епхыгъе бээджэшлагъэмкіе, коррупцием пешуеклого-гъэнімкіе АР-м и МВД и Гъэлорышаплэ иотделэу хэбзэлахъхэм алъэнікъоці бээджэшлагъэ зэзвихъэхэрэм апешуеклого-гъэнім ыкіи бюджет ахъщэм икъэхуумэн афэгъэзагъэм ипащэу Мэрэтыкъо Бисльян. Ащ къызэриуагъэмкіе, мы ильэсым пыкыгъе уахтэм къыклоці

НДФЛ-р амьтыгъэу чыфэ ательеу хэбзэлахъхэмкіе күулыкъум къебар къылекіхъягъэр.

Зэхэсигъом изэфэхысыжым Адыгэгийн ибюджет къихъэр федэр нахьыбэ шыгъэнім, УФ-м ихэбзэгъеуцугъэ диштэу пшъэрыльхэр зэштохыгъэнхэм афэш мищ фэгъэзагъэх күулыкъухэм Премьер-министрэ пшъэрыль гъенэфагъэхэр афишигъэх.

Гъонэжыкъо Сэтэнай.

ЕкІолІакІэхэр зэблэхъугъэнхэ фае

Зыныбжь имыкъугъэхэу йоғшлаплэ йухъэмэ зыштоигъохэм іэпилэгъу ятыгъэнімкіе шлагъе хуугъэхэм, ахэм альэнікъоці бээджэшлагъэхэр зэрамыхъанхэм фитегъэпсыхъэгъэ йофтхъабзэхэу республикэм щызэшуахыхэрэм, нэмийкхэм щатегушыагъэх зыныбжь имыкъугъэхэм яоғхэм ыкіи ахэм яфитынгъэхэм якъэхуумэн фэгъэзэгъэ комиссиеу АР-м щызэхашагъэм изичэзыу зэхэсигъо.

Джащ фэдэу хыкүмым нахыпекіе зиоф зэхиғыгъагъэу, кілэлцыкүхэм гъесэнігъэ ягъэгъотыгъэнім, япсауныгъе икъэхуумэн, языгъэпсэфын, спортым, культурэм ыкіи искуствэм япхыгъе учреждениехэм зиоф ащашэнэу йухъэмэ зыштоигъохэм ялъэу тхыльхэм иштээхэм яоғхэм ыкіи ахэм яфитынгъэхэм якъэхуумэн якъэхэр къэхуумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ комиссиеу муниципальнэ образованиехэм

ягъэгъотыгъэнхэмкіе блэкыгъэ 2018-рэ ильэсым ашлагъэм, тызыхэт 2019-мкіе агъэнэфагъэхэм ашигъэгъозагъэх. Зыныбжь имыкъугъэхэр еджаплэм зыщы-миклохэр уахтэр ары нахыбэу йоғшлаплэ чылпіхэм залухъэхэрэр. Ильэсэу клағъэм йоғшлаплэ чылпі зэрагъэгъотыгъэ 2065-м щынэу нэбгыри 9-р ары ежж күулыкъум иучет хэтгъэхэр. Зэкімкіи зыныбжь имыкъугъэхэм йоғшлаплэ чылпіхэр ягъэгъотыгъэнхэм сомэ

фэе сыхват пчъагъэу йоғшіенімкіе Кодексым щыгъэнэфагъэм ызынныкүүнэл зыныбжь имыкъугъэхэм зиоф зэрэшлэнэу законым къыщидэлтыгагъэр. Татьяна Галактионовам къызэриуагъэмкіе, а уахтэу йоғшлаплэм зэрэутыгъэхэм пае цыфхэм йоғшлаплэ чылпіхэр ягъэгъотыгъэнхэм къулыкъум ибюджет къыххэгъэу сомэ 1440-рэ къареты, ащ лэжьапкіеу йоғшлаплэм къыщагъэхъагъэр хэхъожбы.

Наталья Широковар Гъэлорышаплэм

ипащэ игуадзэ къыуагъэхэм зымы-

гъэрэзагъэхэр къыххэгъигъэр, ахэм

нэүжим анаэ атыраигъэдзагъ.

Зыныбжь имыкъугъэхэм йоғшлаплэ чылпіхэр ягъэгъотыгъэнхэм ыльэнікъоці зэшуахырэр аш шломекіагъ, яоғшлэн нахыбэу федэ къыххынэм, іэпилэгъу зыфхъухэрэм япчыагъе хэхъоным нэмийкіи екіоліакіхэр къыфагъотынхэу къари-лыагъ.

Йоғшлаплэ чылпіхэр щылехэр зыныбжь

имыкъугъэхэм агу римыхыхэу, аухан-

хэу фэмыехэу бэрэ къызэрхэхкырэр

іэпилэгъу зыфхъухэрэм япчыагъе зэрэ-

макъэм изы ушхъагъу Татьяна Галак-

тионовам къыуагъ.

Ау ащи Премьер-ми-

нистрэм игуадзэ дыригъэштагъэр,

нэмийкіи ѹоғшлаплэ чылпіхэр афылхъун-

хуу къағигъэпгытагъ.

Зыныбжь имыкъугъэхэм альэнікъоці

бээджэшлагъэхэр зэрамыхъаным фитегъ-

эпсыхъагъэхэр профилактическэ йофтхъ-

бзэхэм язэхэнэн фэгъэхыгъэу нэужим

къэгүштиагъэх АР-м хэгъэгү клоці йоғ-

хэмкіе, гъесэнігъэмрэ шэнгэгъэмрэкі,

псауныгъэм икъэхуумэнкіе иминистер-

стхэхэм ялашагъэр.

Хъут Нэфсэт.

ащызэхашагъэхэр селектор шыкіем тетэу зэхэсигъом къыххэлжьагъэх. Йофтхъабзэр зерищагь АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу, комиссиеу итхаматэу Наталья Широковам.

Цыфхэм йоғшлаплэ чылпіхэр ягъэгъотыгъэнхэмкіе къэралыгъо күулыкъум и Гъэлорышаплэу АР-м щынэм ипащэ игуадзэу Татьяна Галактионовам зы-

нбжь имыкъугъэхэм йоғшлаплэ чылпіхэр

миллиони 3-рэ мин 380-рэ пэуагъэхъагъ.

2019-рэ ильэсым нэбгыре 1800-м ехъумэ йоғшлаплэ чылпіхэмкіе іэпилэгъу афэхъунхэу агъэнэфагъ, яагъэхъагъэр нэбгыре 340-рэ мэхъу. Ахэм йоғшлаплэ чылпіхэр зэрагарагъэгъотыгъэхэм сомэ миллиони 2-рэ мин 6500-м ехъу тырагъэкіодагъ.

Цыфхэм мазэм къыклоці йоғ зэришлэн

зымыгъэцкіэрэ пащэхэм пшъэдэ-кыжъ ядгъэхын фае, — кыыуагь Александр Наролиним.

Мы йоғыгъом фэгъэхыгъэу нэужим къэгүштиагь экономикэм епхыгъе бээджэшлагъэхэмкіе, коррупцием пешуеклого-гъэнімкіе АР-м и МВД и Гъэлорышаплэ иотделэу хэбзэлахъхэм алъэнікъоці бээджэшлагъэ зэзвихъэхэрэм апешуеклого-гъэнім ыкіи бюджет ахъщэм икъэхуумэн афэгъэзагъэм ипащэу Мэрэтыкъо Бисльян. Ащ къызэриуагъэмкіе, мы ильэсым пыкыгъе уахтэм къыклоці

НДФЛ-р амьтыгъэу чыфэ ательеу хэбзэлахъхэмкіе күулыкъум къебар къылекіхъягъэр.

Зэхэсигъом изэфэхысыжым Адыгэгийн ибюджет къихъэр федэр нахьыбэ шыгъэнім, УФ-м ихэбзэгъеуцугъэ диштэу пшъэрыльхэр зэштохыгъэнхэм афэш мищ фэгъэзагъэх күулыкъухэм Премьер-министрэ пшъэрыль гъенэфагъэхэр афишигъэх.

Гъонэжыкъо Сэтэнай.

Зыныбжь имыкъугъэхэм, ахэм альэнікъоці бээджэшлагъэхэр зэрамыхъанхэм, ешноным, наркотикхэм апышагъэхэмыхъунхэм афытегъэпсыхъагъэхэу ильэсэу тызыххэтим пыкыгъе уахтэм къыклоці йофтхъэбзэ зэфэшхъафилл хэгъэгү клоці йоғхэмкіе Министерствэм зэхищагъ. Гүшүлээм пае, йофтхъабзэу «Быт-Алкоголь» зыфилорэр зыщыклогъе уахтэм къыклоці нэбгыре 83-рэ учетым хагъэуцуагъ. Ахэм ашыщэу 6-р зипшээрыльхэр икъоу зымыгъэцакіхэрэ нытыхэр ары, 22-мэ унагъом исхэм яфтыныгъэхэр аукъох.

«Школа» зыфилорэ йофтхъабзэм ишуа-

гъэкіе нэбгыре 48-рэ ушхъагъу зэфэ-

шхъафхэр ялхээу еджаплэм мыклохэу

къыххагъэшыгъ, зыныбжь имыкъугъэ

нэбгыри 4 ыкіи унэгъо-унэшшо дэй

зэрыль унагъохэу 3 учетхэм ахагъэу-

цуагъэх.

2019-рэ ильэсым имэзитф пштэмэ, зыныбжь имыкъугъэхэм альэнікъоці

бээджэшлагъэхэу зэрахъэхэрэр процент

28-кіе нахь маклэ хуу-

гъэх.

Нэүжим зыныбжь имыкъугъэхэм

альынплээн щымылэу къэмийнэнхэм,

бээджэшлагъэхэр зэрамыхъанхэм аф-

гъэзагъэхэрэ органхэм зэдьизшуахыхэрэм

афэгъэхыгъэу къэгүштиагъэх зыныбжь

имыкъугъэхэм яоғхэм ыкіи ахэм яф-

тыныгъэхэр къэхуумэгъэнхэм афэгъэ-

зэгъээ комиссиеу къалэу Мыекъуапэ,

Красногвардейскэ, Кошхээблэ ыкіи

Тэхъутэмъыкье районхэм ащызэхаш-

гъэхэм ялашагъэр.

КІЭЛЭЦЫКЛУХЭМ АГУ КЬИНЭЖЫШТ

«Квасым ыкыл лимонадым яфестиваль» мэфэкі шыклем тетэу щэпіэ гупчэу «Майкоп Молл» зыфиорэм щыкуюгь. Пшъедэкыжьэу ыхырэмкіэ гүнэпкъэ гъэнэфагъэ зиэ обществэу «МПК-у Мыекъопэ пивэш заводыр» йофтхъабзэм кіещакло фэхьугь.

Кіэлэцыклюхэр ыкыл ны-тыхэр агъячэфынхэр ягухэль.

Фестивалыр «Диско 90-х» зыфиорэ шъуашэм ильэу рекламыгь. Кіэлэцыклюхэм апае зэнэкьюхэр, зыныбж хэктагъяхэри зыщычэфынхэр яофтхъабзэ гъашэгъонхэр аш кыдыхэлтыгъагъэх.

2009-рэ ильэсийм кыщегъэжъягъэу зэлъашэрэ продукцием щыщэу псы 1ешур ыпекіэ зигулыгъ къэтшыгъэ пивэш заводым кыдигъекы. Ар къэралыгъом ыгъянэфэгъэ шапхъэхэм адиштэу, советскэ технологииехэм ярецепткіэ ашы.

Квасымрэ псы 1ешурмрэ я Мафэ ильэс къес цыфэу къе-

Хабээ зэрэхъугъэу, гъэмэфэльхъаным ильэс къес яофтхъабзэ гъашэгъонхэр пивэш заводым зэхечээ. Квасым ыкыл лимонадыр зикласэхэр, къэгъэлтэгъон зэфэшхъафхэр зышотгъашэгъонхэр, мэфэ кызыэреклор мэфекіэу агъакло зышоингъохэр зекэ зэхахьем кыраатгъяблагъэх.

Фестивалым кыдыхэлтыгъэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэм ыкыл хъакэу къяблагъэхэрэм узыгъяутэшонеу щымыт шьоненэу, псаунгъэмкіэ зишүагъэ къаклоу заводым кыдигъекырээр ыпкіэ хэмийлтэу ауплэекүн альякы. Зэхэцаклохэм кызыэрхагъяшырэмкіэ, советскэ лъэхъаным кыщыублагъэу квасым щытхъоу пылтым непи кынкличирэп. Миш фэдэ яофтхъабзэхэр хагъяунэфыкыяаээ, химие зыхэмийлхэ шьон къабзэхэм цыфхэр кыфащэнхэр пшъерильяу зыфагъяуцужы. Джаш фэдэу псаунгъэм игъэптиэн цыфхэр нахь фащэнхэр, гъэмэе зыгъяспэфыгъо уахътэм

куалэрэм ипчыагъэ хэхьо. Мыекъуапэ щыпсэухэрэмрэ ихвакъэхэмрэ мафэр агу кынэжынхэм иамалхэр зэхэцаклохэм яшыыкъэу зэрхягъагъэх. Кіэлэцыклюхэр зыщыдхэгүштэх чыплэхэмкіэ, джэгольз зэфэшхъафхэмкіэ мэфекыр мы ильэсийм баигъэ. Пстэуми ашыгъэшэгъон хъугъэр псы тхъурбэр (пенная вечеринкэр) ары.

— Сянэ-сятэхэм мыгъэ мэфекыр тепллынэу тыкъащаагъ, — кытфелүатэ Айдэмэр. — Къэгъялтэгъонхэм тигуапэу тялтыгъ. Квасым илешүгы туулъякунеу игъо тифагъ, тигу рихыгъэр къэтшэфыгъ. Анахьау тызгъячэфыгъэр тхъурбэм ипчыхъ ары.

Йофтхъабзэр зыщыкогъэ «Майкоп Моллым» пчыхъэм сыхыатыр 4-м кыщегъэжъягъэу щыжъотыгъ. Мэфекыр зерифэшшушааш, зэхэцаклохэм зэрагъенэфагъэм фэдэу рекламыгъ. Кіэлэцыклюхэр творческэ колективхэм якъэгъялтэгъонхэмкіэ яофтхъабзэр баигъ.

ГҮНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

Машлом зыкъымыштэным гъэлъэшыгъэу Йоф дашгэшт

Урысыем ошэдэмыши юфхэмкіэ и Министерствэ и Гъэлорышэнэ шыхыајэу Адыгэ Республиком Ѣылэм ишацэу Александр Зыбкиным пресс-конференции кытыгъ. Республиком машлом зыкъымыштэнымкіэ юфишэнэу зэрхяэрээр зэрэгэлтэшыгъэ (режим гъэнэфагъэм техъагъэх), аш фэлорышэнэ амалхэр нахьши ю зэршиштхэм яофтхъабзэр фэгъэхыгъагъ.

Мэкъуогъум и 10 — 17-хэр, мэшюгъяклюасэхэм дэкытэ 27-рэ ашыгъ.

Анах хъугъэ-шэгъэ инэу кулыкъум ишацэ кынхигъягъэр Красногвардейскэ районом ит куудажэу Хятакъуае ишьоффхэм ашыц машлор кыкълани, хъэ гектари 4 фэдиз мэкъуогъум и 14-м зэрэцстыгъягъэр ары. Аш лъапсэ фэхүгъэр — блэкъыстыгъяэх машинхэм ашыц тутын мыгъяклюасагъэр кырадзи, хъэу юамыхъягъяэх хадзагъ. Чынагъэу сомэ мини 160-рэ фэдиз лэжъыгъэр зиунаем ышыгъ, административнэ пшъедэкыжьэурагъэхыгъэхээр хэмитэу.

Тхъамыклагъор кызыыхъягъэу хъурэр цыфхэр зэрэмысакхэрэр, машлом зыкъымыштэнымкіэ шапхъэхэр зэрэмгыгъяцакъэхэрэр ары. Аш даклоу мэкъумэш мэхъянэ зиэхэ чыгухэр зыхээм ягубгъо нээхэр зэрэгумыжкулгэхэми ар ехыгъ. Аш фэдэ чыплэхэу кулыкъум кызигъяшыгъяэх унашьо афашыгъ да-гъээзыхъяи.

Александр Зыбкиним юфхъабзэм зигулыгъ кышишыгъяэхэм ашыц машлор къемыгъяхъягъяном ыкыл лъыхъон-къэгъянхыи юфишэнэир агъельшынхэм афэш мы кулыкъум иподразделенихэм ашыцхэм зэхъокынгъяхэр зэрафашыгъяэх. Ахэм зэу ашыц мыш юфызышэнэхэрэм нэбгыри 100 фэдиз зэрхагъяхъоштыр.

— Ашкіэ зишүагъэ къэклюагъэр Адыгейим и Лышхээ Күмпүйл Мурат Урысыем и МЧС иминистрэу Евгений Зиничевым дыриэгъэ зэлукэгъур ары, — кытфелүатэ Александр Зыбкиним. — Аш нэмыхъеу шышхъэлүүм и 1-м Тэхүтэмыкъуае мэшюгъяклюсэчасть щагъэпсышт, аш ыүж тигухэлхэм ашыц Яблоновскэми щызэхэтшэнэу. Гүхэлтышоу зыдтэйгъэхэм ашыц станицеу Ханскэм мэшюгъяклюсэ-техническэ часть кызыззэлхынэ. Республиком имыкхэу техникэ лъэпкэ пстэутиэр мыш щагъэцкэхъын алъэцышт.

Тапекіэ Ѣылштхэ зэхъокынгъяхэрэм яшүагъяклюэшэдэмыши юфхэмкіэ кулыкъум иофишэн нахь дэгүү зэрэхъущтэхэм щеч хэллэп. Мы уахътэм зэкээ подразделенихэр псынкэу зеконхэм фэхъязырх: мэшюгъяклюасэхэр шапхъэм тетэу мэзекло — тақыкы 10-м къыклоц — къалэм, тақыкь 20-м — къоджэ псэуплэм алъэсэых.

Лъэшэу кызыщыфэбэгъэ лъэхъаным машлом зыкъымыштэнымкіэ Гъэлорышэнэ гъэлъэшыгъэ шыклем тетэу юфызшт, амалэу илэ пстэури фигъэлорышшт, нэмыхъи кулыкъухэми зэпхыныгъэ адыриэу дэкыгъохэр зэхицшэштых.

ИШЫИНЭ Сусан.

Александр Зыбкиныр тхъамэфиту нахь хъугъэп мынэтам зылутыр. Аш емьлтыгъяэу, Гъэлорышэнэ шыклем иофишэм дэгъюу защигъягъозагъ ыкыл журналистхэм ратыгъяэх упчэхэм джэуап гъэнэфагъяхэр къаритыхъынхэ ылъякыгъ.

Миш фэдэ уахътэм Адыгейим машлом зыкъымыштэнымкіэ Ѣынагъо кыззэрэуцурээр аш пэублэм кыышыгъяшыгъяэх.

— Мы ильэсийм иджырэ уахътэ нэс Республиком машлом гъогогу 365-рэ зыкъымыштэнхэ, — кытфелүатэ Александр Зыбкиним. — Аш нэбгыри 7 хэкюдагъ, 4-м шъобжхэр хахыгъэх. Аужырэ тхъамафэр пштэмэ,

Театрэмрэ гъашIэмрэ

ИшIэныгъэкIэ къытгэтжьы

Артистышкоу, драматургэу Мурэтэ Чэпай Исмахыилэ ыкъор къызыхъугъэр мэкьюогъум и 12-м ильэс 80 хуугъэ.

Мурэтэ Чэпае сценэм тетыфэ къышыгъэ ролишьэм ехурэме гукэе зафебгъазэмэ, нафе къыпфэхурэр титеатральнэ искуствэ ежь ие шыыпкъэу зыми хэмыхокIэн лъагьо щыпхырищын зэрильэкъигъэр ары. Идраматургие зыфебгъазэмэ джащ фэд. Титеатральнэ искуствэм лъэпсэ пытэ щыриагь. Ежь итворческэ куачIекIэ, игулытэ чанкIэ, исэннаущыгъэкIэ илофшIэгъумэ, иныбджэгъумэ ахэтэу Ѣщтыур къылэжьыгъ ифэшшошэ шыыпкъэу.

Къуаджэу Блащепсынэ 1939-рэ ильэсүүм мэкьюогъум и 12-м къыщыхъуль. Хэгъэгу зэошхом ятэу Исмахыилэ хэкIодагь. Янэрэ ежкырырэ язакью къанэхи, къин макIэн зэпачыгъэр. Ежь фэдэ кIалэмэ ахэтэу къэтэджыгъ, янэ колхоз хъасэм юфышIэ зыкIокIэ зыдищещыгъ, лэжаклохэм оред къафилоштыгъ. Чэпае къызэрIотэжьыщтыгъэмкIэ, къельэу-жынхэу Ѣщтыгъэ, ежь къыригъажьэти, зыгъэпсэфыгъо уахтэм зэпымью оред къафилоштыгъ. ЕджапIэн ихудожественне самодеятельность чанзу хэлажьштгъ, едзигьо цыкIухэу ежь зэхилхъагъэхэри къышыгътигъэх.

Ордым, зыкъашынным, езбыр къэноним зэралытгъэм артист сэнэхьатым екIурэ гъогум төу-цонымкIэ ишIогъэшо къызэр-къыгъэр къельэгъуагь 1957-рэ ильэсүүм Московскэ титеатральнэ институтын Ѣагъэсэнхэу Адыгэ студиэ зэхащэ зэххум. Комиссием хэтхэр емыхырэхьышэху Чэпае аштагь. Дэгьоу еджагь, артист сэнэхьатыр икъу фэдизеу къызэрэлкIэхьащтым пытгыгъ, кIэлэеэгъеджэ режиссерхэр гыгъэ-разэхэу институтын Ѣагъэхьа-зыгъигъэх диплом спектаклэхэм ахэлжьагь.

Иапэрэ роль

Ар урыс драматургием иклас-кику А. Островскэм ипъесэу «Не было ни гроша, да вдруг алтын» зыфилу тхаклоу Бэрэ-тэрэ Хамидэ адигабзэкIэ зэридзэки («Чапыч зимыIагъэм упллэж ыгъотыгъ») титеатральнэ институтын Ѣагъэхьазыгъэм хэт Крутицкэм ироль ары. Артист езыгъэжъагъэм сценэм Ѣагъэлтэгъуагьэр пылжь тхамыкIэн, Ѣыгыныжь зэтеуцууга-тгэхэр анахь мэфэ фабеми зыщимыххэу («хэткIэ жъоркы-ми, сэркIэ жъоркъэп» ылоу), Ѣынакъ кIэззэе, зэрэшынэрэйнэгъ кIэлпльагьоу зызыпплы-хэе зэлптырэ Крутицкэм иобраз. КъэпшынкIэн роль къинир Чэпае фызешIокIигъ, егъэжъэпIешу хуугъэ иартист сэнэхьаткIэ.

Ролишьэм ехьюу къышыгъэм

ролышхохэри нахь цыкIухэри къыхэфагьэх. Режиссерым къы-фигъэнэфэрэ ролир хиуххэрэ зымыIеу Ѣаштэштыгъ. Пысэр зэрьиль жанрэр драмэу, комедиу, трагедиу орэхху, зэхэдэ илагъэп. Образыр къызэрэптын фэе сценически лъагьоу режиссерым ыгъэнафэрэм дэмхийхэу творческэу юф дишэштгъ. Гулымытэнеу Ѣаштэштыгъэхэу Ѣаштэштыгъ. Актерскэ гузэхшIэ лъэш зэриагьем ар ишыхьат.

Апэрэ ролым къыкIэлъыкIуа-гъэмэ ашыщ гум къинэжьыгу драматургэу Мамый Ерэджыбэ идрамэу «Насыпир ежь-ежьыреу къаклорэп» зыфилу Къуращынэ Аскэрбый ыгъэуцугъэм Ожкубэн Шъалихэ иролеу къыщишыгъэр. Пылжь зэкIоцыльэу, ичыраклохэр хьэу къыримыдзэхэу, тэтигьоу къуаджэм Ѣырилэн ышьо ригъэ-кыгъэу, хэбзакIэм ипый мэхъаджэу зэрэштыр ылгIеу къыхи-гъэшэу, зэпэуцужжэу спектаклым хэлтыр нахь ыгъэлэшэу образыр Чэпае къаштэгъ.

КъэшIигъо зэфэшхъафхэр

Шошхъуныгъэшо зиэгэе адигэлтэгэл революционер бланэу, ѢылкIэм игъэпсын пае зыпсэ зыгъэтэлтыгъэ Шэуджэн Мосэ ибраз спектаклэу «Шэуджэн Мос» (Хь. Шъхьаплъэкъу) зыфилу режиссерэу Шэуджэн Мэджыдэ ыгъэуцугъэм Мурэтэ Чэпае elonlanlэ имыIеу къызэрэштыгъэм таатрэмки артистм-ки мэхъэнэ хэхыгъэ илагь. Гу-кючэ лъэшэу ролым хильхъа-гъэмкIэ титеатрэ ихьишэе епэ-сыгъэ чыпIе артистэу Мурэтэ Чэпае зэрэшибутиштыр нэ-рэйльэгъугь.

Классическе репертуарыр пштэмэ, артистым илофшIагъэм апэ ибгъэшьынэу Ѣаштэу Отел-

ло иобразу къаштэгъэр ары. Шекспир итрагедие бгъеуцууныр сценическэ юфышкоу зэрэштыр гъэнэфагьэ, роль шхъаэр къэ-зышын зылэштыгъщ артист зимиэ театрэр аш фежэштэп. Режиссерэу ХъакIэгъоу Къэ-сэй Чэпае ар фызэшIокIы-ным ицихээ тэлээр ролир рити, 1981-рэ ильэсүүм спектаклэшихъапэ ыгъэуцугъ, театрэр иштэгъ. Мурэтэ Чэпае адига-бзэкIэ Отелло къыгъэгүшьыгъ (зээздээшIигъэр Ѣашшэ Казбек). Адигэ театрэм итворческэ куачIээр иамалрэ зыфэдэхэр спек-таклым дэгьоу къыгъэлгээгүяагь. Джарэуштэу Шекспир ехыилга-гъэкIэ ятлонэрэу титеатрэ ыцээ-ралыагь. Апэрэу Шекспир идрам-тургие титеатрэ зызыфигъэ-загъэр 1976-рэ ильэсүүм ар. Комедиу «Укрощение стропти-вой» («Пшэшьэ мыгъасэр зэ-рагъесагъэр») зыфилу Къуекъо Налбый зэридээшIигъэр Къуращынэ Аскэрбый лъэшэу агъэ-шагьоу ыгъэуцугъагь. Мы спек-таклыми Гремио ироль Чэпае къыщишыгъ.

Урыс классикэм къыфебгъэ-зэжьэм хэбгъеунэфыкIын фаер А. Пушкинным итрагедие цыкIумэ атехыгъэу «Тэлаум ѿшешэ-шь» («Пир во время чумы») зыфилу режиссерэу ХъакIэгъоу Къэсэй ыгъэуцугъэм (зээздээшIигъэр Емыж Мулиэт) Чэ-пае Рыцарь хъацэм ироль къи-зэрэшишыгъэр ары. Пушкинным иильэс 200 юбилей спектаклэр пагъохыгъагь. Рыцарь хъацэм Чэпае къыгъэлгээгээр мыль-кушоу илэр къылэжьыгъэу Ѣаш-тэп, тэгъон-хъункIэнэм хэтэу зэуигъэлгээ. Хэлабэу зими эи фишшэштэп, ишшуагъэ ригъэш-штэп. Аш ихьарамыгъэхъэцагъэ ежь трагедие шыыпкъэ къызэрэ-фихъяжьэр ары образын икъе-тийн лъапсэу фашыгъэр. Джаш-кIэ зэхьщыр ролитумэ актер-

скэ къэшыкIэ-къэты-кIэу къафигоштыгъэм къыхэкIэу образхэр зэфэшхъаф шыыпкъэ хуугъэх.

Мурэтэ Чэпае итворчествэ иятлон-нэрэ лъэныкью ѿштыгъ драматургиер. Апэрэ пысэу ытхыгъэр «Батыр» зыфилу 1973-рэ ильэсүүм режиссерэу Къуращынэ Аскэрбый та-тэрэ шигъэуцугъэр ары. Аш Чэпае къы-шишIигъыгъ Хъэмэтэ ироль. Ежьыри ары зыфяягъэр. Колхозым итигъорэ купым Хъэмэтэ ахэшагь, ауми, цыф кIодыгъэ дэдэу

иобразу гупчэм итим изэфэ-гъэ-цыфыгъэ зэхууигъашIэу, монолог лъэшкIэ куу чIэлабээ спектаклым къыщигыгъ зэль-шIэрэ артисткэу Айтэчыкъо-Жэнэ Нэфсэт.

ІэнэтIэ лъыхъохэр...

Чэпае илакыырд комедиу «ІэнатIэм игъэрхэр» таатрэм ѿшьицугъ режиссерэу Нэгъой Инвер. Персонажу хэт пэлч къогу-кууалхъэ горэ зидыигъ. ЗэкIэ зыфэкложырэр къудажм къэкIогъэ тхаматэм къыдеу-шээкIэхээ иджыбэ къуалхъэ рагъэкложьынэр, зыфее лъэхъэр къафигоцэкIэнхэр ары. Щытхуу пальхъэрэр уашьом нэсү. Тыдэ хуугъэх цыфыгъэ-адыгагьэр, шхъэкIэфэны-гъэр, напэр, шхъэлпэтижьынэр? Джары ІэнатIэм игъэрхэр зыфэдэхэу къыгъэльгээхэр. Адэ хэхыпIа илэба аш? — урагэ-гупшишэ драматургым, таатрэм. ХэкIыпIэм цыфыр ежь-ежырэу фэкIоным къэгъэльгэйоным уфшэ. Спектаклым тхаматэм ироль Чэпае къышишIигъ.

Музыкальна комедиу «Шу-льэгъур мэшошху» зыфилорэ-ри ытхыгъ. Ар Камернэ музы-кальнэ таатрэм А. ХъанхъумыцIэ зыхьырэм режиссерэу Сулайманов Юнис ѿшьицугъ, гъэхъягъэ илэу къыщагъэльэ-гъяагь. Гъэзет нэкIубгъокIэ Чэ-пае ирольхэм, итхыгъэхэм зэкIэ игъэкложытэу уакытуетыгъэн пльэкложтэп. Тийискусствэ, ти-культурэ гъэхъэшохху ашырилхэм таатгэшоху, таатгэшоху. Хэбээ ІэнатIэм ильэсипшэхэу къырэ-хонхэр Чэпае фишшыгъэх, персонажыкIэу Авторыр — зезыщэрэх хигъэхъяагь, аш къэгъэльгэйоныр ыгъэлэ-шыгъ, ихудожественне мэхъянэ къылэтигъ.

Спектаклым уегъэнэшхъэи уегъэгушо, узэрэдээ ыкIи уегъэгушо. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан шуузабэу къэнагъэхэ тянхэу хуульфыгъэмэ ачыпIэ иуцаугъэхэм спектаклэр ягимнэу пльытэнэу Ѣит. Лъэшшэу къэс-югъэнки мэхъу, ау народнэ драмэм инэшанхэр зыхэль къэгъэльгэйонуу художественне кючээхэмээр илэр къылэжьыгъээр. Рыцарь хъацэм Чэпае къыгъэлгээгээр мыль-кушоу илэр къылэжьыгъэу Ѣаш-тэп, тэгъон-хъункIэнэм хэтэу зэуигъэлгээ. Хэлабэу зими эи фишшэштэп, ишшуагъэ ригъэш-штэп. Аш ихьарамыгъэхъэцагъэ ежь трагедие шыыпкъэ къызэрэ-фихъяжьэр ары образын икъе-тийн лъапсэу фашыгъэр. Гу-кючээхэм яс-къыдэхъигъэхээр. Творческэ гъогу шлагьоу къы-кльэм, игъэхъягъэхэм яшхъа-тыхын эхэлжээхэмээр СССР-м къультурэмкIэ и Министерствэ итамыгъэу «За отличную рабо-ту», РСФСР-м ыкIи КъБР-м язаслуженнэ артист, АР-м ина-роднэ артист Ѣашхъацэхэр, медальхэу «За доблестный труд», «Адигеям и Ѣашхъацэхэр» зыфилхуу къыфагъэшошагъэхэр. Ар УФ-м таатральнэ ю-фышIэхэм ыкIи итхаклохэм яс-къыдэхъигъэхээр.

Мурэтэ Чэпае ироль шлагьоу къы-кльэм, игъэхъягъэхэм яшхъа-тыхын эхэлжээхэмээр СССР-м къультурэмкIэ и Министерствэ итамыгъэу «За отличную рабо-ту», РСФСР-м ыкIи КъБР-м язаслуженнэ артист, АР-м ина-роднэ артист Ѣашхъацэхэр, медальхэу «За доблестный труд», «Адигеям и Ѣашхъацэхэр» зыфилхуу къыфагъэшошагъэхэр. Ар УФ-м таатральнэ ю-фышIэхэм ыкIи итхаклохэм яс-къыдэхъигъэхээр.

ШХЬАПЛЪЭКЬО Къэсэй.

ПЭЩАКІЭ фашигъ

Адыгэ Республикаем иавтоном учреждениеу «Реабилитационный центр «Звездный» зыфию Псыфабэм дэтым кадре зэхъокыныгъэхэр фашыгъэх: мыш ипащэу щытыгъэ Гыщ Рэмэзан Айдэмыр ыкъом ычыпэкэ Жэнэ Адам Кырым ыкъор агъэнэфагъ.

Адыгэ Республика
Юфшыннырэ социальна хэхьоньтгээрэкэ и Министерствэ кызыэритгээмкэ, Адыгэ Республика Юфшыннырэ социальна хэхьоньтгээрэкэ иминистрэу Мырзэ Джанбеч Рэмэзан ыкъом гупчэм Юф щызыштэхэрэр пэшаклэм нэйасэ фишыгэх.

— Цыифхэм яфэло-фа-
шлэхэр шлөгъэ ин хэльэу
зэшилхыхыг энхэмжлэх учре-

ждением ыпашхъэ ит
лоғығбъохэр дэгью гээцэ-
клагъэ хүнхэм пае пэ-
щаклэм пшьэрьль инхэр
ыпашхъэ кырагтэуцуа-
гъэх, — кытыгъ мини-
стерствэм.

А. К. Жанэм Дзэ
Плыжым ыцікэ щыт
къэралыгто медицинэ ин-
ститутэу Пшызэ шьольыр
итыр дэгүү дэдэу 1980-рэ
ильтэсийм кыуухыгъ. Иоф-
шэн врач-терапевтэу ри-
гъэжжэгъягъ, сымэлжэ-

щым иврач шхъбаэу щы-
тыгъ, аш нэужым Адыгэ
Республикэм псауныгъэм
икъэххүумэнкэ иминист-
рагъ. Иоф зышишлэгъэ
ильтэсхэм илэпэлэсэнгъэ
хэхъуагъ, зэхэшэн ыкы
пэш зехъян иофхэмкэ
амалышуухэр зэрилэхэр
къэлъэгъуагъ. А. К. Жа-
нэр медицинэ шэныгъэ-
хэмкэ кандидат, «Отлич-
ник здравоохранения»
зыфилорэ тамыгъэр кы-
фагъяшьошагъ.

Цыф зэхэтыкІэ-зэфыщтыкІэхэр

Тыдэ къикъими, уиахъ къодыщтэп

Зыкъэбгъоты, цыфы ухьу пшюонгъомэ, адигэ фольклорым, ащ изы йахъэу гущиэжъхэм зафэгъэнэйас: зыкъяуагъэштэшт, кыпхагъэхъошт.

Шүшлэнээр цыиф хабзээ щыт. Ау акылпрэ амалрэ зиэ пстэуми ар афэуключырэп. Гупыкыр зиэу зишьуашэр къэрар ин зыкъольтыр ары. Гүкъэбзагъэмрэ нэхъоимрэ зы пкынэ-лынэу, щылеклэ шэпхъэ инхэм артытэй алтугъяу, гъэсагъя хуульям культурэ инэу хэльтэм ишыхьатэу аш фэдэ зеклоклэ-шыккэр кынхэфэ, къегъэгъунэ. Аш фэдэ цыифыр ышлагъэм рыкъэйрэп, аш игугьу ышыжьырэп, сыда пломэ шүшлэным егъэрразэ.

Шүм шуу кызылаклорөр шьюрышыгээ-нэшшөшүгээ щымытэу, гум кыуылоу, пыкэу, пшыхъэкіе пшюигъоу псапэр зыпшлекіе ары. Джашыгүйм удэмьгузажкуу, ори фәдэ пчыагычиу, кынпфакложыши.

Шур мыльку закъюн зэрашырэр, шу пшлэн плъэкыщ цыфығъе-гуклэгъумкэ укыкызы. Узым ригъэзыгъэм ыгу кыдэпшэнным мэхъанэ ил. Ши цыиф хыем мыхъун фэмыйоныр, ихъакь умыштэнир, зафу уштыныр. Шынгъек, къэлгъошумы мы зеклэ, мы шэнир зехъэгъошу дэдэу пфэлоштэп. Шылэх хъалэл хъупхъяэклэ фэдэхэр, ау ежь-ејкырэу зыкъалотжэй: «Моу джыдэдэм уапэ итэу Цацэ икыжыгъ. Згъэтлиси борщ лэгъэ джади, клэнклэ-щиху зэхэлли фээгъэуцгъэти, тырильэкаль. Етлани «шхэ сиэлп» елошь, мэхъяусыхэренэу. Аш нахыбэу сыда адэ пшыхыттыр?» Клэнкэхъяжыр пымытгъэмэ, зеклэ хъущтыгъэ. Ауми, «Шиши, псым хадз» зыфиорэ гүшүэжлах им татом деснубаро шич ахэм

жым төтэй псаураэ щы, ахэм афэдэхэр арых щылак! Эм фэбагыэрэ 1ашулыгъэрэ кыкык! Эзыльхьэхэрэр.

Цыиф цыыкlyr, цы ущэрэхыгъе-ут! Эрэхыгъигээ мыджыгъэм (жинжийн обийн энэ) фэлжин түүс

(ащыгүм күудажэм йошшэнри щезгъэжьэк! Егъагь), тиэшхүү щымылэу, Чабэ зэтепшык! Стырхэр къызэрэтфиксъыщтыгъэхэр ренэу сцыгъупшэрэп...» — счлохъупхъагь ежыри шурзэрилтээрэмкээ.

Адэ тхъапшымэ ашыгүүпшэжьира шүр ыпэ итэй ренэү дэгьюо къафыщтыгъэр, лульхъэр түү къафишлээ, гъесэнэтхыдэ дэхабекэ къятахъэр, гъесэнкөгъеджэкло папкэу ялагъэр, чыыл, фаби, сыйдымки шъхъэгъэзыпэ-къотэгью щитыгъэр? Тэлхүү дэдэ ашхъэс къызэралетэв

Къэсэшлэжкы тянэ-тятэхэм, тиннэнжэх тырагъесагъеу тэма-шхъэм мыхьамелэ горэхэр — лы, щэ, къуае, щатэ, шхын йашустыр зытефэхэрэм — унэгъо йужхъэм, сымаджэхэм е нахьыжхъэм тыгушиозэ зэрафэт-хыштыгъэхэр, нэмыхыным къыльэгъумэ, «къехъуапсэмэ хъу-щтэп» алоти, нэлэплъэкын клоцытэу, ухумагъеу зэрэта-гъэхыштыгъэр. Сянэжжэ псе-пешленным фэгъэхышыгъеу бэз-къыточтыгъэр ыкын ренэү, ренэү, игъомылэххэе йанэ щыщ зыгорэм йуигъэфэныр ишэнэгъ. Кіэлэцын-клюхэр бгъэгушонхэри зыгореу-щтэу мэхъянэ зи!еу ыльтыт-штыгъ. Ар шыыпкъэ, сабийхэм як!эсэ йашу горэ емыжэгъахэхэу зяптыкъэ, дунаир афикужьырэп. Гъогутет псыифал!эм псы-тасэу пэбгъохыгъэри псэптыгъэ-к!эжэ мэхъу. «Гум пыкырэр пек!эжкы» elo адигэ гущыи!эжьым. Ош фэдэ цыфым зыщи-пфэлъэк!ырэм уфэхъалэлы-шумэ, хэти зэфэбъадэу, уцыиф тэрэз, ори тыйдэ къикыими яхьынчъе ухъуштэп.

Ашыгъум сыйстудентыгъ, гъэмфагъ, ушэтинхэр ттыщтыгъэх. Ахъщэри тіәкілехагъэу, сипшэшьэгъуре сэрыре тыгу тытейун-кіәжымэ, хедгъэкіире зездгъешъэрэ билетхэр хэтціантхвохэу мэфэныкъор klyagъе, ау тыкырыззэхуагъ, тыштыгъ, тымелакіещтыгъ. «Сыклохъянышъ, сыйгъомиши, сыйнанашъ, сыйнанашъ».

чыыең зикләсә Нәфсәт сапе
къиштыгъ, сә мәфә чыыең сикла-
сәпти, сымыгумәкіәу сыйқакло-
щтыгъ. Институт пчәе къычыләкы-
гъом дәжъ щыт мәклиам почтәр
тетыгъ: мәфәкі открыткәхэр,
письмәхэр, извещениехэр тизы-
гъэх. Сыкъеуцуугъ, етланә зыфә-
сшыры сымышләу, къасштәхәзә
сяпльәу сиуцугъ, мары тхъапә
гъопчәгъе ңыкылоу слъекъуацә
зэртырь сынә къыпешшоға, ау
ашлошь хъурәп, гуфапльәу къэ-
сәпльыхъе: соми 5,5-рә Адыгә
радиом къысфигъехъыгъ, сиғу
къэкъылжыгъ, аш тәкү шлагъеу
сизарешшылжәр.

Чъэкэ общеҗитием сыйкъекло-
жы, сипшъэшьэгүй згъэгушуа-
гъэ, kуачлэ къэдгъотыжыгъеу
почтэм тыкулы, ахъщэр къалыт-
хыжыгъ, аш дэжым соми
5,5-р тхъамэфэ шхыныгъ. Непэ
къызынэсигъэм радион игоно-
пар тызэрэхишыжыгъагъэр
түми тызызэлукъеклэ тщыгупшэ-
рэп. «Лажъэрэм лыжъ ешхы»
арыщтын зыklалорэр, сыйкъиз-
рэшыгущылагъэм ихъупхъапкэ
игъом къысыкъажыгъ

Шүшлэнір егаштәм адыгәм хәльәу къырәкло. Дәгъуба пфэльэкырымкә ош фәдә цыфым анах зыщищыкагъэм уиштуағъә ебгъэкыныр, уфәгумәкыныр. Узэтешләкъәу зыгорәм укюштыми ымышлагъәу үзыфаклокле, оғъәгушло. Ау «къахыр» зикләсәү, «махыр» зиджагъохәри зашлолушәу, зашлөтхъаягъепциә щыләх, ежхәм атефәрәр ренеу къакъонәжъәу ыккى ымыгырәпахәхәу. Хъаләл цыфыштоу уштыныр бәккә нахъ къесштә хъарамыжъ нәгъуцум нахъи. Джарыба «Шу ши, псым хад!» зыкалалвагъәри.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Театрэхэм я Дунэе фестиваль

Щытхъур Къырым Къышахъыгъ

Ижырэ искуствэм фэгъэхыгъэ я ХХI-рэ Дунэе фестивалэу «Боспор агонхэр» зыфиорэр Керч щыкъуагъ. Европэм, Азием ятеатрэхэр зэнэкъокъум щызэлукъагъэх.

Адыгэ Республиком и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыццэ зыхырэр фестивалышом хэлжъягъ. Москва имузыкальнэ театрэу В. Назаровым ыццэ зыхырэр, Екатеринбург, Омскэ, Дағыстан, Севастополь, Симферополь, Казахстан, Керч, Татарстан, фэшьхъафхэм ятеатрэхэм яІепэІесэнъыгъ Дунэе фестивалым къышагъельгъуагъ.

— Лэпкэ шэн-хабзэхэр къэхъумэгъэнхэм, искуствэм зөгъешүйомбгүйгъеням, зэфыштыкъелшүхэр зэфитиэхэу тикультурэкэ тэзэхъожыным фестивалыр яхылгагъэу щытыгъ, — къыти-иуагъ Адыгэ Республиком и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыццэ зыхырэм ихудожественнэ пащэу, режиссерэу, Урысъем ыкы Адыгейим искуствэхэмкэ язаслужене юфышэшхо Сулайманов Юныс. — Ныбжыкъелхэм тарихыр нахышлоу ягъашэгъеням, лэуухэр зэкъырыплынхэм афэш аш фэдэ фестивальхэм мэхъэнэ ин яэу эхэшаклохэм альытэ.

Боспор агонхэм ягупшиг шъхъаэ уегъэгушо — цыф шъхъафхэр шыпкъягъе ахэлзэу зэнэкъокъух. Пэсэрэ лъэхъаным урымхэм ящылэл-псэукэ зэрэштыгъем къегъэлэгъонхэм гукэ ухащэ.

ОсэшIхэр Ѣэрылох

Александр Голобородько, Владимир Корнеев, Лариса Лужина — ахэр Урысъем инароднэ артисты. Хэгъэгу зэошом хэлэжъэгъэ Василий Лановоир ССР-м инароднэ артист, Адыгэ Республиком заулэр щылагъ. Сергей Маховиковыр, Алефтина Константиновар, Нью-Йорк къин-

кыгъэ Слава Степановыр, Сербием щыщэу Драги Ивич, нэмыкхэри дунэе искуствэм щыццэрилох.

Зэнэкъокъуррагъэжъеным ыпэкэ зэхахъэхэр ялагъэх. Музейхэм, лыхыжъ ыкы лэжъэко щытхъум япхыгъэ чылгэхэм, Къырым дунаим нахь игъэкъотыгъэу щашэнным, экономикэм, культурэм хэхъоныгъэхэр ашынхэм афэгъэхыгъэ зэхахъэхэр ялагъэх. Концертхэм, пчыхъэзехъэхэм пүнгэгъэ мэхъянэ ахэлъыгъ.

Іэпэласэм иегъэджэгъухэр кэлээджаклохэм апае зэхашагъэх. Искуствэм щыццэрилоу Александр Догадаевым аш фэдэ зэлукъэгъоу зэхишагъэр ныбжыкъелхэм лъэшэу агу рихыгъ.

ЩыІэнгъэм Къышахъыгъэх

Театрэхэм якъэгъельгъонхэр щыгъэнгъэм къышахъыгъэх. Дағыстан театрэ «Одиссея» зыфиорэр къыгъельгъуагъ. «Медея; Материлл» зыфиорэр Татарстан иартистхэм къагъельгъуагъ. «Бахчисарайский фонтаныр» Симферополь итеатрэ ирепертуар къышахъыгъ. Къегъэлэгъон пэлчч уеллынкэ гъашэгъонигъэ.

2019-рэ ильэсир театрэ и Ильэс. Зэхэшаклохэм ар къындалиги, зэлукъэгъухэм артист Ѣэрылохэр ахагъэлэжъягъэх. Василий Лановоим, Александр Голобородько, Лариса Лужинам, Сергей Маховиковым, фэшхъафхэм ятвorchескэ пчыхъэзехъэхэр гум къинэжынхэу къягъэх.

Адыгейим и Камернэ музыкальнэ театрэ Ж. Оффенбах иопе-

реттэу Еленэ дахэм фэгъэхыгъэр къыгъельгъуагъ, режиссерэу Сулайманов Юныс ар ыгъеуцугъ.

Республикэм икыгъэ театрэм зэхэшаклохэр, искуствэр зышлогъэшэгъонхэр гүшүэгъуагъ къыфэхъуагъ. Оркестрэм идирижерэу Аркадий Хуснияровым, композиторэу Андрей Семеновым, кэшшүаклохэм ялашэу Испул Аслын, ордэлохэм ялашэу Михаил Арзумановым, режиссерэу Сулайманов Юныс, фэшхъафхэм зэхэшаклохэр къаклэупчагъэх.

Нэбгырэ 1000-м нахьыбэ Адыгейим итеатрэ къыгъельгъуагъэм елпльигъ. Тиреспублике итеатрэ иофышэхэр нэбгырэ 45-рэ хүүштигъэх. Адыгэ Республиком изаслужене артисткэу Ирина Кириченкэм иорэд къэлүаклэ осэшхэм, залым чэсигъэхэм лъэшэу ашлэгъашэгъонигъ. Зэхэшаклохэм кэлхэгъэхэм ялагъэхэм Ирина Кириченкэр рагъэблагъи, концертим орэд къышиуагъ.

Пэсэрэ темэм хэгъэшагъээр музикэр оркестрэм зэригъэжъынчырэм, артистхэм гурзыэпашээз орэдир къызэрэларорэм, опереттэр гурыгъошюу зэрэгъэпсыгъэм афэш Адыгейим и Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэхъум ыццэ зыхырэм хэушхъафхыгъэ шүхъафтын къыфагъэшьошагъ, Кубокым Щытхъур тхылтыр игъусэу къыратыгъыгъ.

Елена Лепиховам, Владислав Верещако, Ирина Кириченкэм, Александр Степановым, Виктор Марковым, Надежда Максимовам, Сергей Трусиным, Михаил Кабановым, нэмыхык артистхэм бэрэ лэгү къафитеуагъэх.

Камернэ музыкальнэ театрэм ильэс иофышэхэр лъэгъэлүйтэ. Композитор Ѣэрылоу Тхъабысым Умарэ имэкъамэхэр зыщыуущ спектаклэу «Шахъомрэ пшъэшье пагэмрэ» шлэхэу къыгъельгъошт. ЕМТЫЛЫН Нурбый.

Зэхэзыщагъэр
ыкыдзыгъэ
гъэкъырэр:

Адыгэ Республиком лъэпкэ Иофхэмкэ, Икыбай къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкээгъум адыгырэ зэпхынгъэхэмкэ ыкыдзыгъэ къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуап, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъеу, шрифтыр 12-м нахь цылгүнэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэлжыхы.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысые Федерацием хуутын Иофхэмкэ, радиокъэтынхэмкэ ыкыдзыгъэ зэлзыгъэсикэ амалхэмкэ и Министерстве и Темир-Кавказ чылгээгъэшьошап, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуап, ур. Пионерскэр, 268

Зэкъэмкэ
пчагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816

Зак. 1555

Хэутынм узчыгъэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхъатыр

18.00

Зыщыхаутырэр
уахтэр
Сыхъатыр

18.00

Редактор
шхъафхэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъафхэр
игуадзэр
Мэшлээжо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр

Хъурмэ
Х. Х.

